

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. Quid sit Differentia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

entitati quidditative, quia entitas hypostatica non est secundum quam aliquid perficitur, sed secundum quam aliquid recipit perfectionem, vel saltem determinatur ad perfectionem receptam: & tandem accedit auctoritas Aristotelis. 3. Met. I I. ubi ait, in individuo non dari primum & posterius, hoc est magis, minusve perfectum bene tamen in genere, seu quod genus sit contrahibile per differentias inæqualis perfectionis, non verò species.

III.

Probatur Conclusio secundò.

Ratione primò, quæ desumpta est ex D. Augustini auctoritate prima. Quia si aliqua inæqualitas perfectionis in differentia individuali provenire posset, maximè hoc idè esset, quia videmus verbi gratià in animabus rationalibus perfectiores esse operationes in uno supposito, quàm in alio: quæ diversæ operationes arguunt majorem & minorem perfectionem, sed hæc ratio non est sufficiens fundamentum asserendi ex differentia individuali provenire majorem & minorem perfectionem, ergò: patet major: quia est eadem ratio de animabus, ac de aliis individuis cujuscunq; speciei: probatur mi. Quia omnis excessus perfectionis in operando reperiuntur in diversis suppositis, reperitur etiam in eodem homine quoad diversa tempora, ergò ille excessus non est sufficiens signum &c. probatur ant. Quia maxima est variatio in homine dum est puer, juvenis, vel senex ante & post graves infirmitates, sed hæc mutatio non provenit ab eo quod anima ipsa substantialitèr varietur, aut perfectior, vel imperfectior fiat, sed tantum ex varia corporis temperie, quæ modò magis, modò minus organa purgat & disposita reddit, ergò malè ex diversâ & varia operatione colligitur diversitas perfectionis essentialis. Probatur secundò. Quia differentia individualis munus aliud non est, quàm facere naturam hanc & determinatam individualitèr, sed totum hoc munus habetur inter individua absq; ullo excessu perfectionis, ergò talis excessus penes differentias individuales attendi nequit, quia tota virtus hæcicitatis exhauritur in hoc, quòd faciat hoc individuum non esse illud, non autem quòd faciat hoc individuum perfectius alio. Tertio. Aliqua individua ejusdem speciei infimæ sunt æqualis perfectionis, sed eadem est ratio de aliis omnibus, ergò: ma-

patet quia si individuatur aqua in duas partes, illæ duæ partes erunt duo individua, & tamen ridiculum esset dicere, quòd essent inæqualis perfectionis: probatur minor: Quia idè aliqua individua essent inæqualis perfectionis, quia habent diversas hæcicitates: sed omnia individua habent diversas hæcicitates, ergò omnia individua essent inæqualis perfectionis, quòd falsum esse patet. Probatur quartò. Quia singularitates non addunt supra naturam specificam nisi, vel negationem communicabilitatis, ut aliqui volunt, vel formalitatem positivam ad quam sequitur talis negatio ut tenui ego, sed quodcunq; ex his dicatur, non potest una hæcicitas majorem perfectionem tribuere naturæ specificæ, quàm altera, ergò individuum unum non potest esse perfectius altero: probatur minor, quia quodlibet individuum est tam perfectè in communicabile quàm quodcunq; aliud, ergò habet negationem communicabilitatis tam perfectam & principium individuationis, quàm quodcunq; aliud, ergò à tali principio non habebit natura majorem perfectionem. Sed

IV. Opponitur Contra Conclusionem

tum Auctoritas sacræ Scripturæ, Sapientiæ 8. ubi Salomon Deo gratias refert, quòd animam bonam fortitus sit in comparatione ad alios homines, tum Aristotelis 2. de generat. animal. cap. 3. ubi ait: sicut anima est perfecta magis, vel minus, ita corpus preparat, ergò. R. tamen has auctoritates nihil facere contra Conclusionem, quia Salomon gratias Deo refert, quòd accepit animam meliorem, non quidem substantialitèr, sed accidentalitèr ratione dispositionis corporalis, & donorum gratiò superadditorum gratiæ & naturæ; quo sensu etiam dixit D. Bernardus supra, animam Christi esse perfectiorem aliis animabus; imò etiam angelicis Spiritibus, quibus tamen dicitur minoratus, & secundum substantiam ex communi doctrina anima rationalis secundum se est imperfectior angelo, unde quando dicitur etiam, quòd alioquin anima Christi non esset perfectior anima Judæ, id verum est secundum naturam præcisè & non secundum gratiam. Ad Aristotelem dico eum loqui de animabus diversarum specierum, non verò de ejusdem speciei.

DISPUTATIO IV.

DE DIFFERENTIA, TERTIO PRÆDICABILI.

Hæcenus egi de Prædicabilibus, quæ prædicantur in quid, nunc restat agendum de illis, quæ prædicantur in quale; inter quæ primò occurrit differentia proprie dicta, quæ non modò prædicatur in quale simpliciter, sed in quale quid, in qua disputatio multa Metaphysica admisceri solent, de quibus si quid egero, breviter perstringam illas, unde ad ipsa Logicalia explicanda moro manus, sit igitur

QUÆSTIO I.

Quid sit Differentia?

Ante Resolutionem. Notandum

primò: Ex Doctore 1. d. 3. q. 3. §. Ad quæ-

stionem. Non esse idem differens & diversum, quia illa dicuntur differentia, quæ prius in aliquo communi conveniunt; deinde per aliquid illi communi superadditum differunt, illa verò dicuntur diversa, quæ non per aliquid superadditum,

I. Non est idem differens & diversum.

ditum, sed seipsis & se totis fecerunt: quam doctrinam dicit Doctor esse Aristotelis 10. Met. 17. unde etiam hic Porphyrius non agit de differentia, quae est diversitas, sed de differentia, quae est eorum, quae in aliquo communi conveniebant.

Notandum secundò. Porphyrium

differentiae quintuplicem assignasse definitionem. Prima est quod differentia sit id, quo species exceditur genu. Secunda est, Differentia est, quae praedicatur de pluribus differentibus specie in quale quid. Tertia. Differentia est ea, quae dividit ea, quae sub eodem genere collocantur. Quarta Differentia est, quae differunt à se singula. Quinta, quam Porphyrius ipse ceteris praefert est, quae sic rem distinguit ab aliis, ut sit etiam pars constitutiva ejus. Quae definitiones omnes si exactè & in se considerantur excepta secundà explicant differentiam primò intentionaliter sumptam, de qua tamen pro nunc nullam habere volo questionem, nec examinare, an bonae sint, vel malae, cum non videatur dubium, quòd secundum diversum & multiplicem respectum diversimodè & multipliciter differentia possit definiiri; Quod hic contrahitur tantum, est, an definitio differentiae secundae, quae est intentionaliter sumpta sit bona & adaequata.

Prima Sententia dicit eam definitionem esse bonam differentiae, prout abstractit tam ab infima, quam à subalterna: ita Albertus M. tract. 7. cap. 6. & plures hic Scotistae, pro qua citatur Toletus, quos sequitur Joannes à S. Thoma; praecipuum eorum fundamentum est auctoritas Porphyrii, quae in hoc passu non videtur tam facile contemenda.

Secunda Sententia pariter est affirmativa & dicit, dum dicitur de pluribus specie differentibus, sensum esse, differentiam praedicari de pluribus differentibus specie ab aliis, non verò inter se, & sic rationale praedicatur de Paulo & Petro tanquam de pluribus differentibus specie à Bucccephalo, ita aliqui antiqui.

Tertia Sententia est communissima, quam docet Scotus q. 27. univ. D. Thomas. de Demonst. cap. 14. Complureses, Aversa, Arriaga Disp. 8. Log. Pontius q. 11. de Differentia, Maffrius, Mauritiu, Baro & plures alii, qui docent illam definitionem esse bonam respectu differentiae subalternae tantum: Sed cum Sententia prima

Dico I. Probabile est praedictam definitionem posse sic explicari, ut competat differentiae tam subalternae, quam infimae.

Probatur Conclusio factis pauper & inops. Quia sicut habet probabiles translationes & versiones, Porphyrius dixit differentiam, quae praedicatur de pluribus Et specie differentibus in quale quid, sed si benè perpendatur & ponderetur particula Et illa significat frequentè tam etiam, quam etiam si, ergò hoc supposito definitio data esset bona: probatur consequentia, quia tunc sensus definitionis erit, quòd differentia sit illa, quae praedicatur de pluribus in quale quid, etiam, vel etiam si specie differentibus, ergò definitio data erit bona.

Quò supposito sic probatur aliter, Quidquid praedicatur de pluribus specie differentibus, praedicatur etiam de pluribus numero differentibus à fortiiori, ergò sufficiebat Porphyrio addidisse in definitione illud, quod majus erat, quia illud quod minus est supponebat tanquam necessariae consequentiae.

Confirmatur Per hoc quòd definitur genus per hoc, quòd praedicatur de pluribus specie differentibus, non excludit, quòd non possit etiam praedicari de pluribus numero differentibus, ergò per hoc, quòd definitur differentiam esse illam quae praedicatur de pluribus & specie differentibus, non excludit quin possit etiam praedicari de pluribus numero differentibus

Dices. Genus praedicari de pluribus numero differentibus mediare tantum, non verò immediate sicut debet praedicari differentia, ergò hæc ratio nihil probat. R. negando consequentiam; Quia genus idèò mediate praedicatur de individuis, quia de illis praedicatur veluti de suis mediatis inferioribus, per quae non constituitur in esse universalis, differentia verò non constituitur in esse universalis, differentia verò non constituitur in esse universalis per ordinem ad sua inferiora, idèò potest congruè subintelligi per ly & specie differentibus, quòd licet possit praedicari de pluribus numero differentibus, etiam possit praedicari de pluribus specie differentibus.

Dices. Adhuc cum Pontio Porphyrium voluisse definire differentiam subalternam, adeoq; contra mentem ipsius applicatur etiam differentiae infimae. Sed Contra Porphyrio ex scopo proposito incumbere non modò definire differentiam subalternam, sed etiam infimam, ergò quandoq; unicum tantum tradidit definitionem, signum est quòd unam tam benè voluerit definire, ac alteram: alioquin dici posset quòd suo muneri non satisfacisset, quare potius dicendum est ipsum voluisse definire differentiam tertium praedicabile, quemadmodum fecit in omnibus aliis universalibus definiendis, quòd satis ex eo colligitur, quòd statim subiecerit exemplum differentiae à se definitae, in subalterna & infima, verbi gratia in ly mortale & rationale, respectu hominis; quia ly mortale est differentia subalterna communis homini & bruto, ly rationale verò differentia infima, in quantum scilicet est constitutiva speciei infimae, non verò in quantum est communis Deo, angelis & homini.

Arguitur Cum Pontio directe contra Conclusionem. Qui definiret animal sic, animal est vivens, sensitivum, etiam si illud vivens sensitivum sit rationale, malè definiret quia ultima particula est planè superflua, vel certè non deberet potius addi, etiam si sensitivum sit irrationale: ergò à pari, malè definitur differentia dicendo quòd sic id, quòd praedicatur de pluribus, etiam si illa plura sint specie differentia, vel deberet semper etiam addi, etiam si illa plura differant numero. R. concedendo ant. & negando consequentiam ejusq; suppositum; supponit enim Pontius definitionem Porphyrii esse

III.

IV.

V.

Argumentum in contrarium.

IV. penitus oblitus

II. explicari

esse unam simplicem, & debere per consequens convenire secundum omnes suas partes differentie tam infimæ, quam subalternæ, sed malè supponit, quia non est una simplex, sed composita secundum unam partem conveniens differentie subalternæ, secundum alteram infimæ, quod demonstratur ex ly *Et* quia si esset solius differentie subalternæ, superflueret ly *Et*.

Instatur. Ex illa particula nihili deduci potest, quia si posita est, est posita tantum ornatus gratiâ, quia Porphyrius non affectavit ut simul definiretur differentia infima. Sed R. negando ant. cum Ratione priori (ad posteriorem dixi jam supra) Quia tò *Et* non est positum ornatus gratiâ, sed pro copula duarum definitionum, unde cum prædicabilitas de pluribus solo numero inter omnes prædicabiles sit minus universalis, ly *Et* denotat differentiam de qua hic, non extendere se tantum ad prædicari de pluribus solo numero, sed etiam specie differentibus, hinc est quòd particula illa faciat definitionem copulativam, & hunc sensum; Differentia est quæ prædicatur de pluribus solo numero differentibus, scilicet infima: & differentia prædicatur de pluribus etiam specie differentibus, id est subalternæ: sicut si quis definiret animal in suis speciebus, & diceret animal est vivens sensitivum rationale, ut homo; & animal est vivens sensitivum irrationale, ut brutum; & sic illas definitiones binas Porphyrius brevitate causâ expressit per modum unius, sicut etiam sæpè fecit ipse Aristoteles, ut patet in definitione animæ & alibi frequentèr.

Urgetur. Ex autoritate Scoti dicentis supra hic tantum definiri differentiam subalternam, ergò inaniter expressè contra mentem Doctoris & Porphyrii detorquetur illa definitio ad differentiam infimam. Verùm tamen R. Scotum loqui in communi sententia, & ex modo quo recitatur textus Porphyrii, videlicet sine ly *Et*, quæ particula tùm apud Doctorem, tùm apud alios omisa est. Unde

VI.
Descriptio
illa convenit
tantum dif-
ferentia sub-
alternæ.

Dico 2. Differentie definitio à Porphyrio tradita prout vulgò circumfertur his terminis quòd sit illa quæ prædicatur de pluribus specie differentibus in quale quid, bona est: sed solius differentie subalternæ: hæc est communissima cum tertia sententia, & quoad primam partem patet, quia constat genere & differentia conformiter addicta de aliis universalibus; & Probatur secunda pars: Quia non competit differentie ut sic, ergò soli differentie subalternæ, probatur ant. quia alioquin convenit etiam aliis inferioribus, sed non convenit, ergò: probatur mi. quia non convenit differentie infimæ, ergò: probatur ant. quia tantum differentia infima prædicatur de pluribus numero differentibus, ergo. Porphyrium secutus videtur esse D. Augustinus qui differentiam definiens hanc tradidit cap. 7. cat. dicens: Differentia verò est quæ secundum multa & differentia non quid sit, sed quale sit specie prædicatur, ut est animal gressivum, volatile, aquaticum, bipes, quadrupes &c. quæ definitio exactissimè explicat differentiam subalternam, & hanc etiam solum intendisse Sanctum Doctorem definire, patet, tùm ex exemplis appositis, tùm quia alibi sæpè co-

gnoscit & admittit differentias ultimas; nam Sermone 27. de verbis Apost. cap. 2. cum definiisset hominem quod sit *Animal rationis capax*; addit, *verum melius & citius dicam, animal rationale*, adeoq; constat eum etiam admisisse differentias ultimas, unde si quis Sancti Patris definitionem amplecti vellet loco illius particule *Specie* ponat particulam *essentialiter*, & sic conveniet omnibus differentiis.

Dico 3. Differentia ut sic prout præscindit à differentia subalternæ & infimæ, bene definitur. Quòd sit illa quæ prædicatur de pluribus in quale quid. Hæc est communis in Scholis & Probatur quia constat genere & differentia, nam prædicari de pluribus rationem generis habent, reliquæ verò particule rationem differentie, subintellige quasi primò intentionalitèr sumptæ & in actu exercito, ergò: ant. quoad priorem partem patet, declaratur quoad posteriorem, quia per particulam in quale differt à duobus prioribus prædicabilibus, quæ nullo modo prædicatur in quale, sed simpliciter & purè in quid: per particulam in quid, verò differt à duobus posterioribus, quæ nullo modo prædicatur in quid, sed tantummodò in quale.

Dices 1. Si per prædicari de pluribus in quale quid bene definitur differentia in communi prout præscindit ab infima & subalternæ, id est abstrahendo à prædicari de pluribus specie & numero differentibus, sequeretur etiam quòd genus & species unica definitione poterunt definiri, sed hoc implicat, ergò: probatur sequela, quia genus prædicatur etiam de pluribus specie differentibus veluti differentia subalternæ, & species de pluribus numero differentibus, veluti species, ergò. R. negando sequelam majoris, quia ut dicit Scotus q. 27. univ. Quia genus & species non solum differunt per hoc quòd est prædicari de pluribus specie differentibus & pluribus numero differentibus, sed etiam per hoc, quia genus prædicatur tantum ut pars & incompletè, species verò completè & ut totum, non sic autem se habent differentia infima & subalternæ, quia utraq; dicit partem formalem, unde dicit Doctor ibidem *differentia autem in communi est sufficiens definitio prædicari de pluribus in quale*, subintellige quòd antea jam dixerat *essentiale*.

Dices 2. Nihil potest prædicari in quale quid, ergò saltem quoad hoc definitio non erit bona: probatur ant. Quia prædicari in quid est prædicari essentialitèr, prædicari verò in quale, est prædicari non essentialitèr: sed idem nõ potest prædicari essentialitèr & non essentialitèr, ergò. R. dist. ant. in quid secundum rem &, in quale, secundum modum nego ant. in quid secundum rem, & in quale secundum rem concedo ant. & dist. similiter majori, & minori probationis negatur utraq; consequentia; Itaq; differentia prædicatur in quid secundum rem quatenus est pars essentialis speciei, in quale verò, seu quoad modum prædicatur, quia se habet per modum advenientis, seu adjacentis alteri.

QUÆ.